

greppa näringen

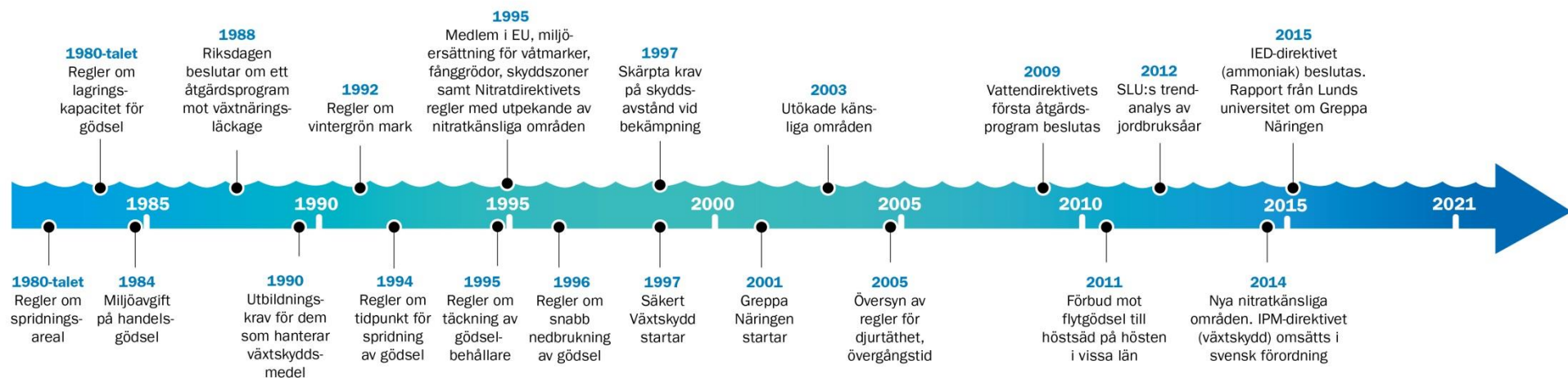
1. Inledning / historik
2. Grundvatten
3. Sjöar och vattendrag
4. Kust och hav
5. Exempel på fältmätning

EU:s
vatten-
direktiv
Cykel 1

Cykel 2

Lantbrukets tidsaxel för vattenvård – axplock av händelser och åtgärder

Start SLU / Om SLU / Nyhetsarkivet / 2012 / Februari / Mätningar i jordbruksår visar: Lantbrukets åtgärder mot näringsläckage ger bra effekt

Enheter: institutioner, fakulteter m.m.

SLU-orter

Rektor och universitetsledning

Styrelsen

Verksamhetsidé,
vision och strategiska mål

Strategier och utvärderingar

Mer om SLU

Pressrum

Sök

2012-02-09

Lyssna

Mätningar i jordbruksår visar: Lantbrukets åtgärder mot näringsläckage ger bra effekt

Vattenföringsmätning i en jordbrukså i Halland. Foto: Katarina Kyllmar, SLU.

I närmare 30 år har lantbruket systematiskt arbetat för att minska växtnäringsläckaget. För första gången kan nu resultatet mätas på bred front i vattendragen, visar SLU-forskare i en trendanalys av 65 jordbruksår i Syd- och Mellansverige.

– Vår analys pekar på att lantbrukarnas åtgärder för att minska läckaget av näringsämnen från jordbruksmark har gett bra effekt. Läckaget av kväve och fosfor från jordbruket har minskat betydligt de senaste tiugo åren. Säner

Sök bland nyheter

Från:

1 januari 2003

Till:

6 november 2012

Ange ett sökord:

Sök

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying "H:\Documents\OH bilder\Anlagda våtmarker räddar utrotningshotade grodor och fåglar - Högskolan i Halmstad.html". The browser tabs include "Aktivera produkt | Studentlitter...", "studentlitteratur.se", "MagiCl 4", "LRF - Axet", and "Anlagda våtmarker räddar u...". The browser interface includes a search bar, navigation buttons, and a menu with options like "Arkiv", "Redigera", "Visa", "Favoriter", "Verktyg", and "Hjälp".

Om Högskolan

- Aktuellt
- Nyheter
- Nyhetsarkiv
- Åtta miljoner till forskning inom hälsa och välfärd
- Högskolan i andra medier
- Högskolan i sociala medier
- Kalendarium
- Ledning, styrning och organisation
- Vision och styrdokument
- Rektors krönika
- Högskolan i Halmstad i korthet
- Press & media
- Besök oss
- Jobba hos oss

2014-01-14

Anlagda våtmarker räddar utrotningshotade grodor och fåglar

Sverige har de senaste decennierna satsat på att anlägga fler våtmarker i jordbrukslandskap. Den främsta orsaken är att de hindrar övergödande näringsämnen från att nå våra hav och sjöar. En studie från Högskolan i Halmstad visar att våtmarkerna dessutom har bidragit till att rädda flera grod- och fågelarter från så kallad rödlistning.

Rödlistan redovisar vilka arter som riskerar att dö ut i Sverige. Vid den senaste uppdateringen kunde fem av de nio rödlistade fågelarter som häckar i våtmarker tas bort från listan, bland annat smådoppingen och mindre strandpipare. Ytterligare en fågelart flyttades till en lägre hotkategori. När det gäller groddjur har fyra arter tagits bort från listan, bland annat lövgrodan, och två arter har flyttats till en lägre hotkategori.

Stor effekt på biologiska mångfalden

En forskningsstudie vid Högskolan i Halmstad visar att anläggandet av våtmarker är ett av de viktigaste skälen till att arterna inte längre är hotade.

– Ett viktigt syfte med att anlägga våtmarker är att minska övergödningen. Det är överraskande positivt att de även har haft så stor effekt på den biologiska mångfalden, säger Stefan Weisner, professor i biologi med inriktning miljövetenskap vid Högskolan i Halmstad.

Under 1800- och 1900-talet minskade antalet våtmarker kraftigt i Sverige – uppemot en fjärdedel av landets ursprungliga våtmarker har försvunnit genom utdikning och uppodling. Det har påverkat många av de växter och djur som är beroende av dessa typer av miljöer.

Billigt sätt att minska övergödning

De senaste 15 åren har närmare 3 000 våtmarker anlagts i jordbrukslandskap runt om i Sverige. Lantbrukare har möjlighet att få ekonomiskt stöd för detta, bland annat från Jordbruksverket. Den främsta anledningen är att våtmarkerna fångar upp övergödande näringsämnen från jordbruket, som kväve och fosfor, ämnen som annars skulle ha läckt ut i hav och sjöar och bidragit till övergödning.

Kontakt

- Stefan Weisner

Relaterade länkar

- Ladda ner rapporten
- Våtmarkscentrum

Ättig groda är en av de grodarter som inte längre är rödlistade. Bild: iStock

greppa näringen

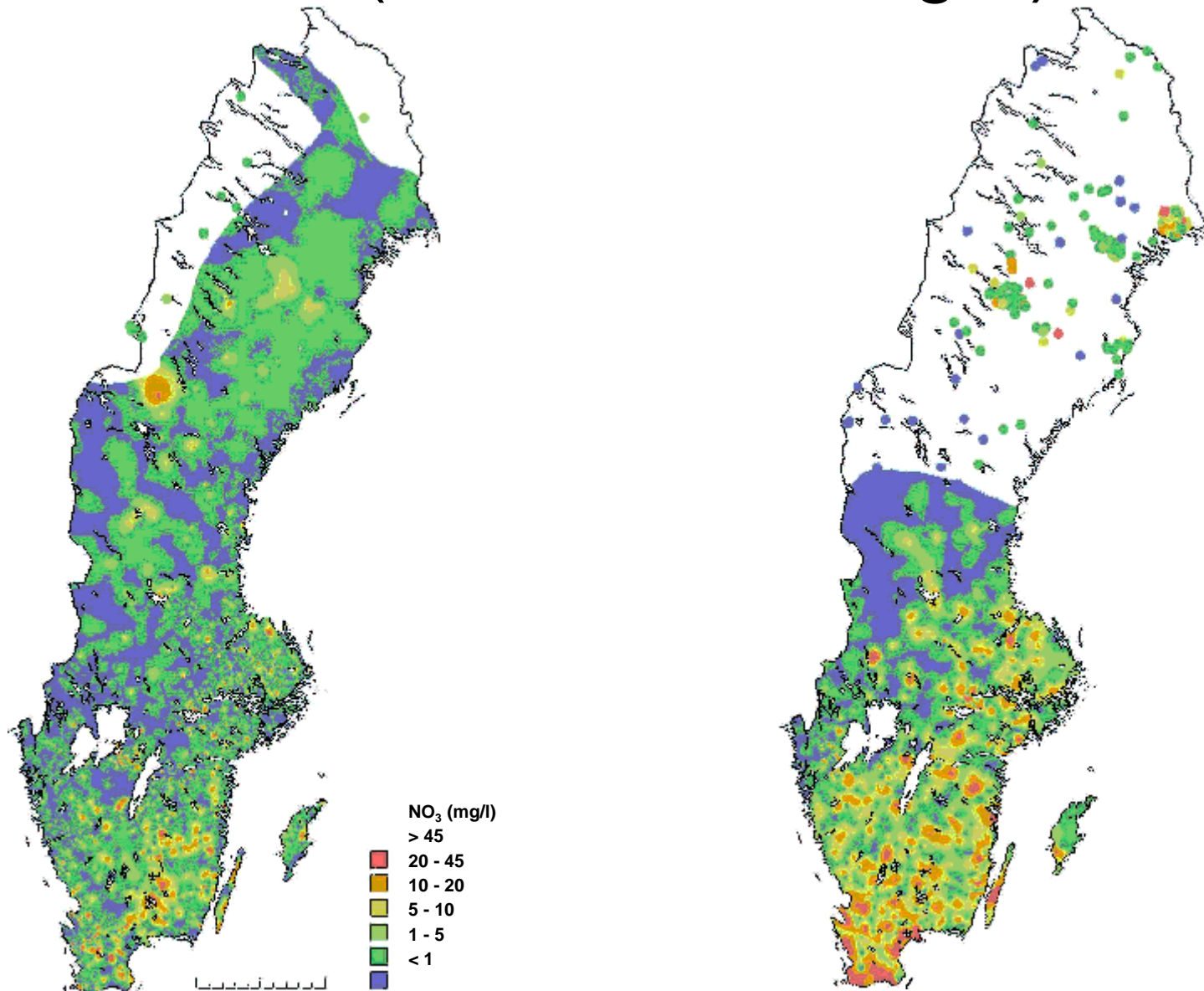

2. Grundvatten

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

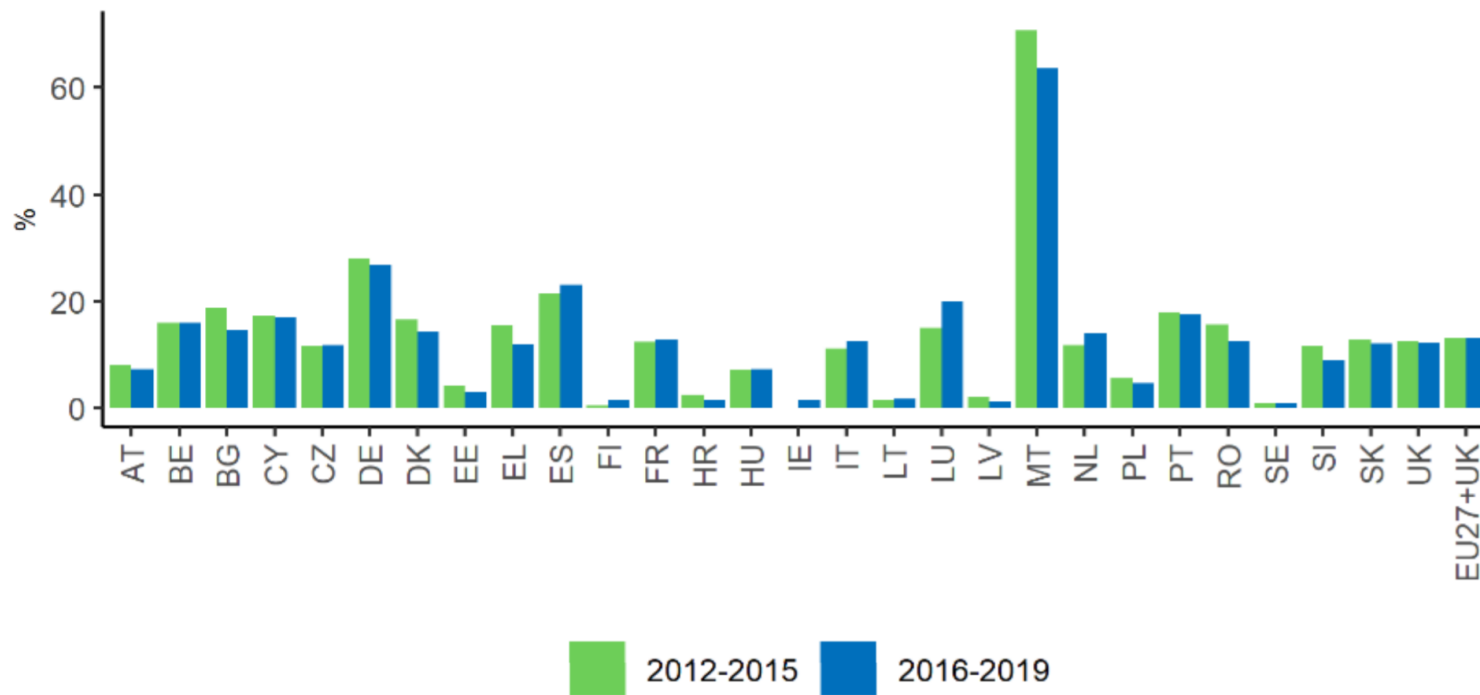
Nitrathalten djupa och grunda brunnar (vänster och höger)

Bedömda problem med grundvattenkvaliteten enligt kommunerna

Parameter	Ja	Nej	Vet ej	Ej undersökt	Ej svarat
Bekämpningsmedel	107	770	44	237	67
Radon	206	826	55	70	68
Arsenik	9	694	95	357	70
Övriga tungmetaller	33	776	89	262	65
Uran	7	460	130	554	74
Bakterier/mikroorganismer	168	953	30	8	66
Petroleumkolväten	21	691	83	359	71
Nitrat	91	1019	37	11	67
Klorid	81	1028	34	14	68

Nitrat i Europas grundvatten

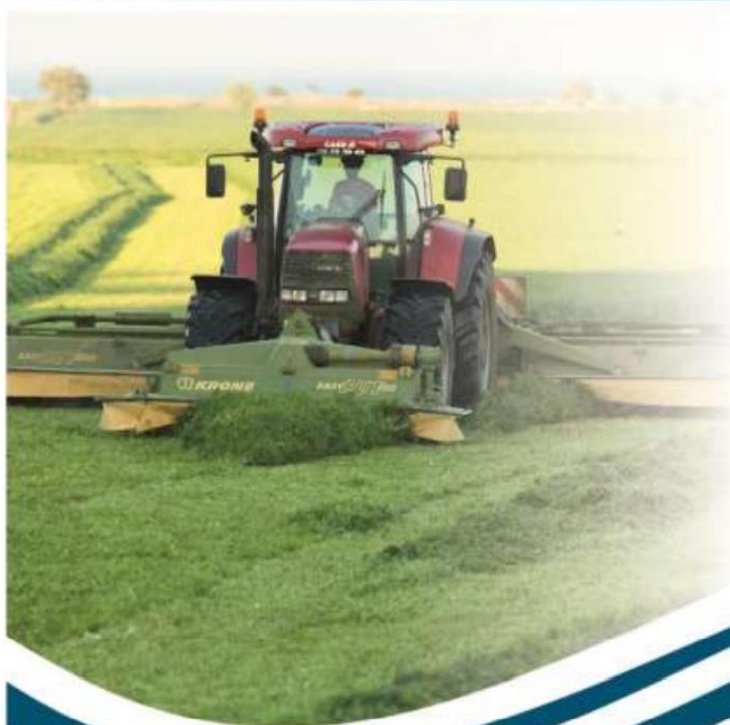
Bild 1: Procent av grundvattenstationer där värdet överstiger 50 mg nitrat per liter.

Källa: RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET om genomförandet av rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket, på grundval av medlemsstaternas rapporter för perioden 2016-2019

greppa näringen

3. Sjöar och vattendrag och EU:s vattendirektiv

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Vattenmyndigheternas uppdrag

Bedömningarna ska göras för:

- 15 700 vattendrag
- 7 500 sjöar
- 650 kustvatten
- 3 700 grundvatten

5 vattenmyndigheter
21 länsstyrelser

Föreskrifter och vägledningar

Havs
och Vatten
myndigheten

SGU
Sveriges geologiska undersökning

Vattenmyndigheternas uppdrag

Vart 6:e år

1. Bedöma hur vattnet mår (statusklassificering)
  - Ekologisk status
  - Kemisk status
  - Kvantitativ status
2. Behövs åtgärder?
3. Vilka åtgärder behövs och vilka kvalitetskrav ska gälla?

God status är målet

Dålig

Otillfreds
ställande

Måttlig

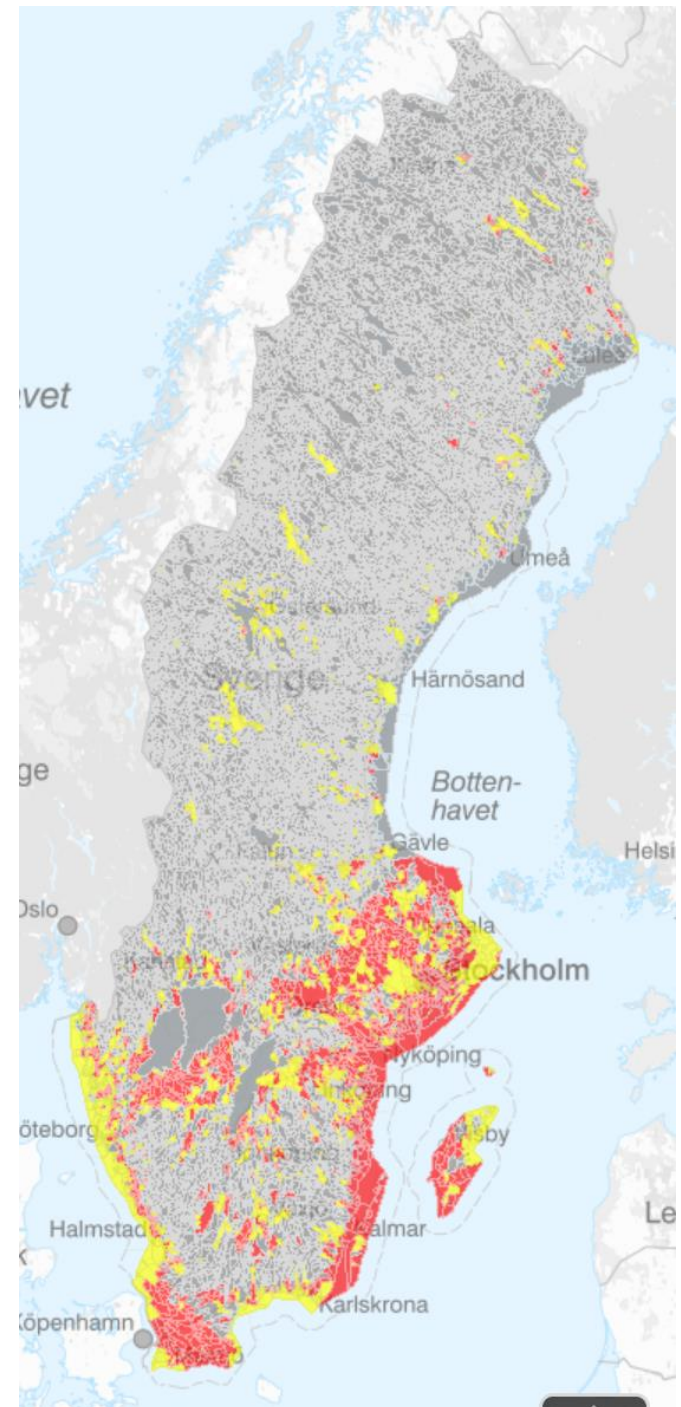
God

Hög

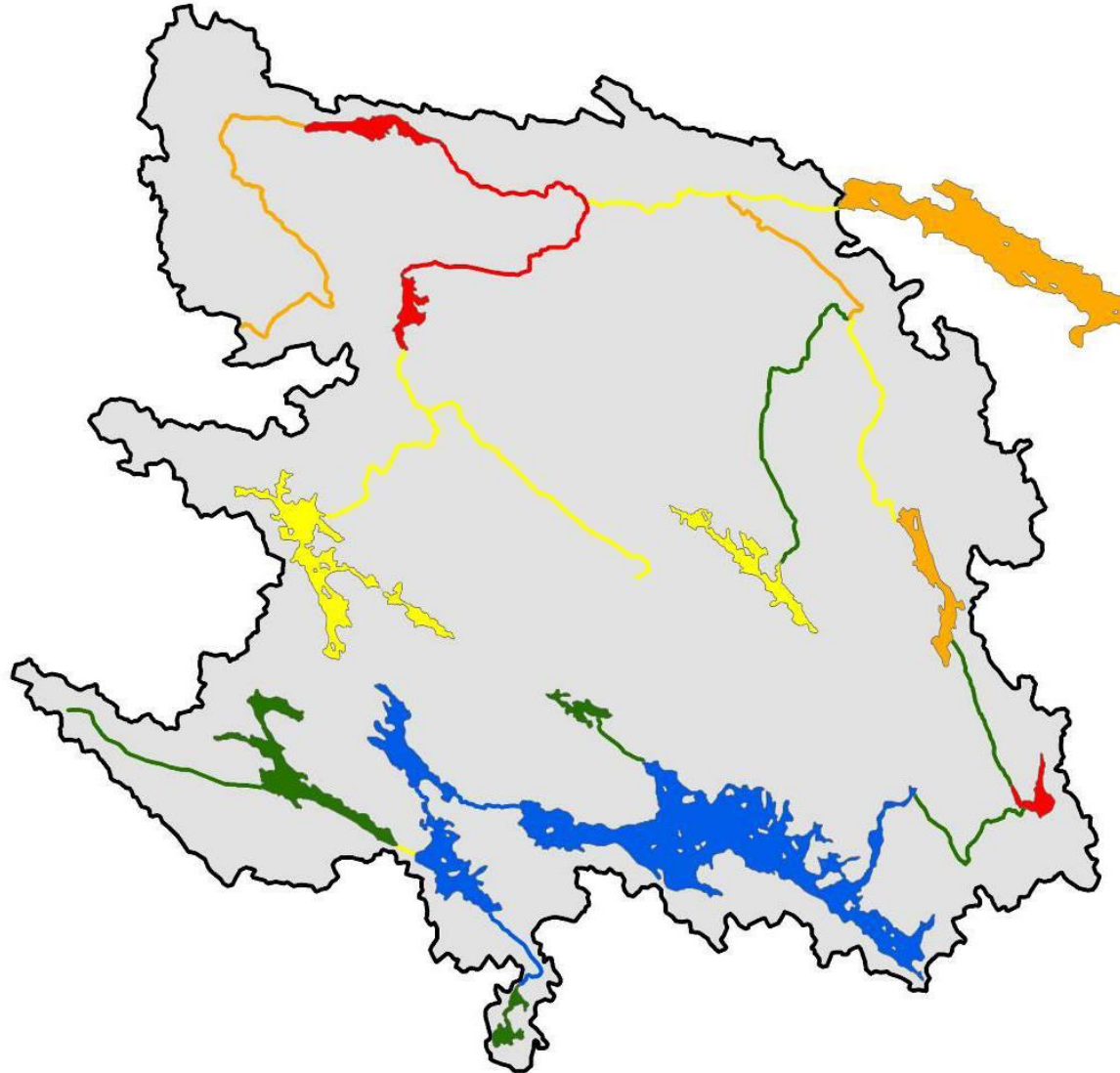

- De fem regionala Vattenmyndigheternas senaste bedömning av sjöar, vattendrag och kuster med övergödning eller risk för övergödning.
- Röd är konstaterad övergödning och gul betyder att fler vattenprover behöver tas

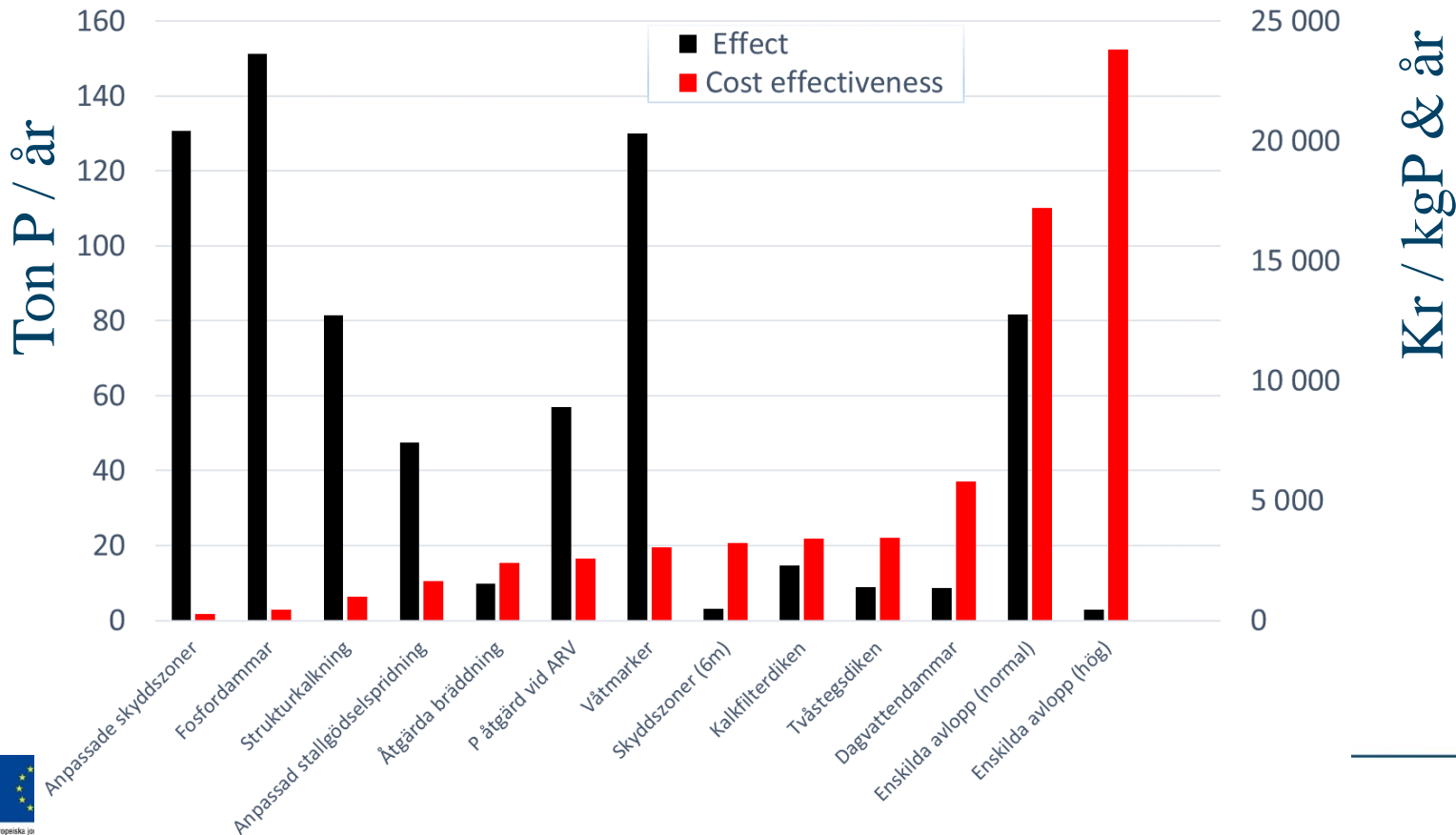

Exempel på statusklassning för Söderköpingsåns avrinningsområde

Effekt och kostnadseffektivitet alla åtgärder för god ekologisk status

Gör en sökning på vattnet i din hembygd eller hos din rådgivningskund

← → ↻ 🏠 viss.lansstyrelsen.se ☆ ☰ m ⋮

Appar Hem Greppa - Greppa E-post - Markus Ho... Yr - Langtidsvarsel f... DN Nyheter - DN.se Bank - banktjänster... ATL Nyheter om lantbru... Samarbetsyta Lokal... Banken för hela din... » Läslista

English Logga in

VISS Vatteninformationssystem Sverige

Avancerad sök Kartor Områdestatistik Hämta data Om VISS

Söktips **SÖK**

Senaste nytt i VISS

Ny Norgekarta
2021-08-25
Nu finns en ny topografisk Norgekarta i VISS.

VISS-Hjälp flyttar
2021-07-06
VISS-Hjälp flyttar till en ny webbplats. Sidorna länkas om successivt. Det betyder att du ibland länkas från VISS till en sida i VISS-Hjälp som har en annorlunda grafisk profil. Det är som det ska!

Sommarsupport i VISS
2021-07-05
Supporten under semesterveckorna är begränsad, men vi finns som vanligt här för dig på e-post:
viss-support@lansstyrelsen.se

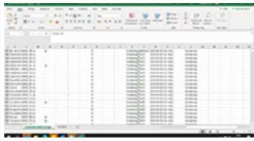
VISS uppdateras 27:e maj 2021
2021-05-24

Aktuellt

Lär dig söka i VISS

Hämta data och kartor

VISS nyhetsbrev

Följ med på resan till VISS 2.0

Kontakta oss

Har du tekniska frågor om hur systemet och kartan fungerar, ta kontakt med **VISS-support**.

Aktuell redigeringsmöjlighet

Skriv här för att söka

11°C Klart 23:08 2021-10-24

aredda näringsen

Europeiska jordbruksfonden för
landbyggsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

greppa näringen

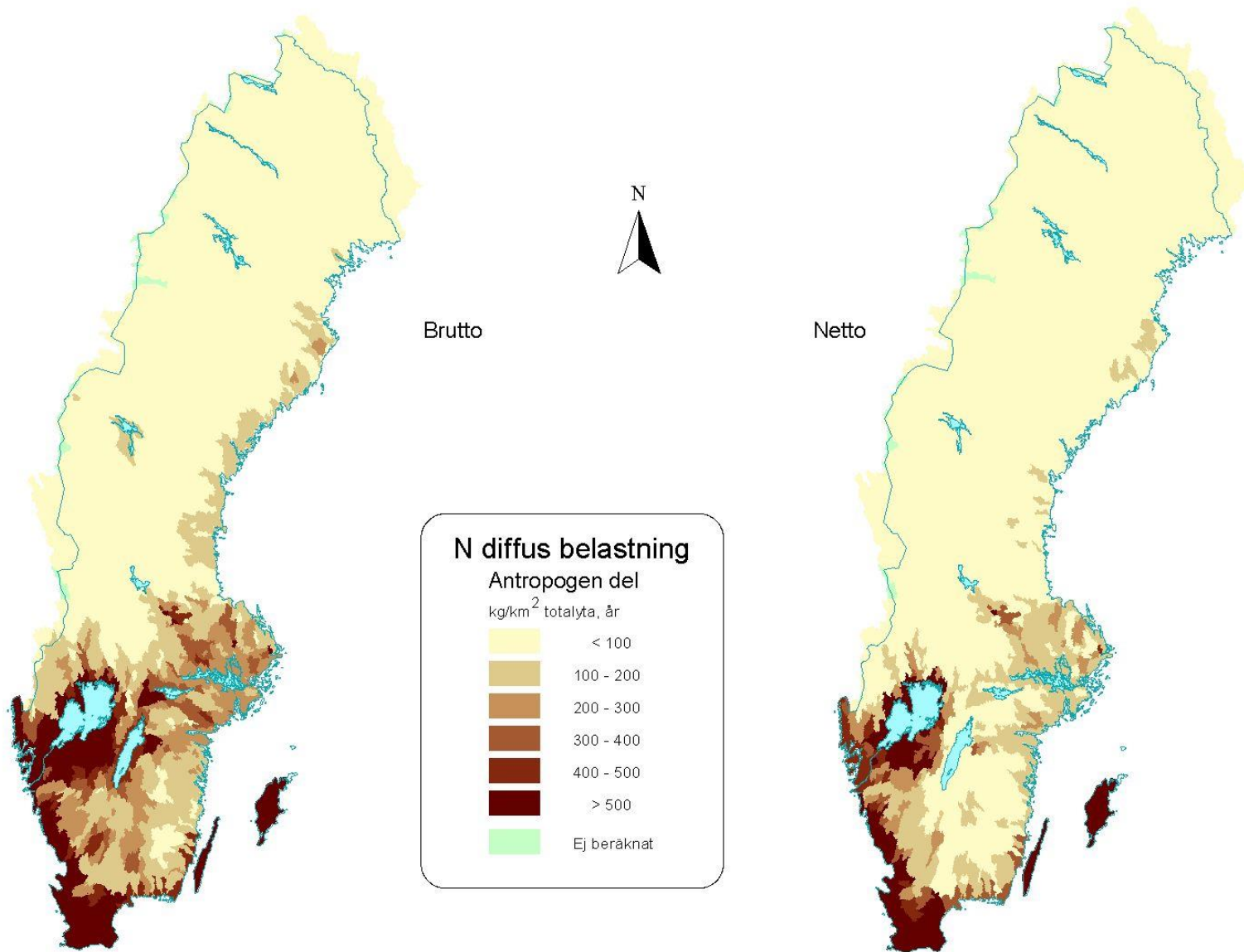

5. Exempel på fältmätning

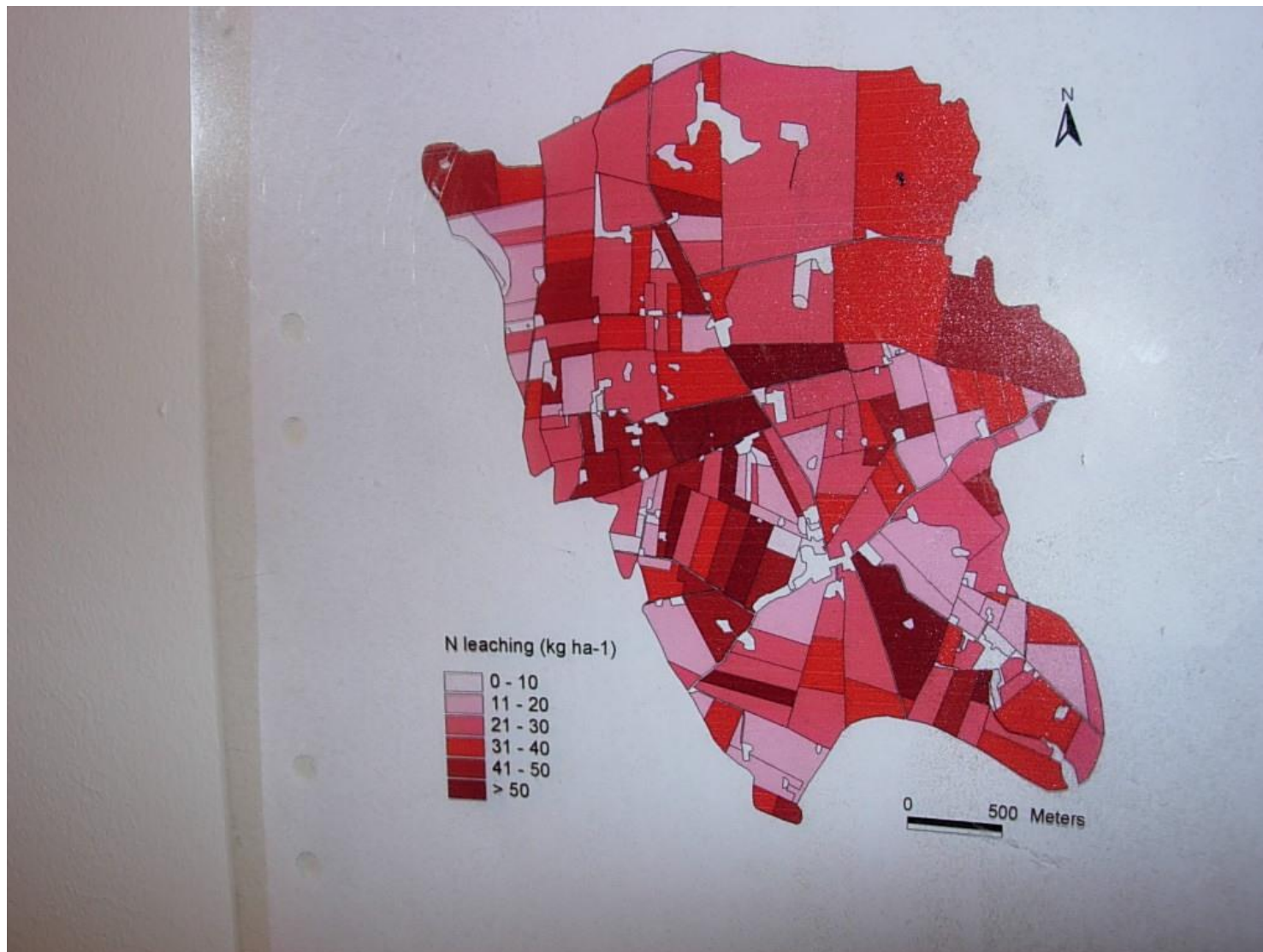

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

Sverigekartan för kväveutlakning

Kväveutlakningsmosaik i ett 900 ha avrinningsområde i södra Skåne

Källa: Markus Hoffmann, SLU 1999

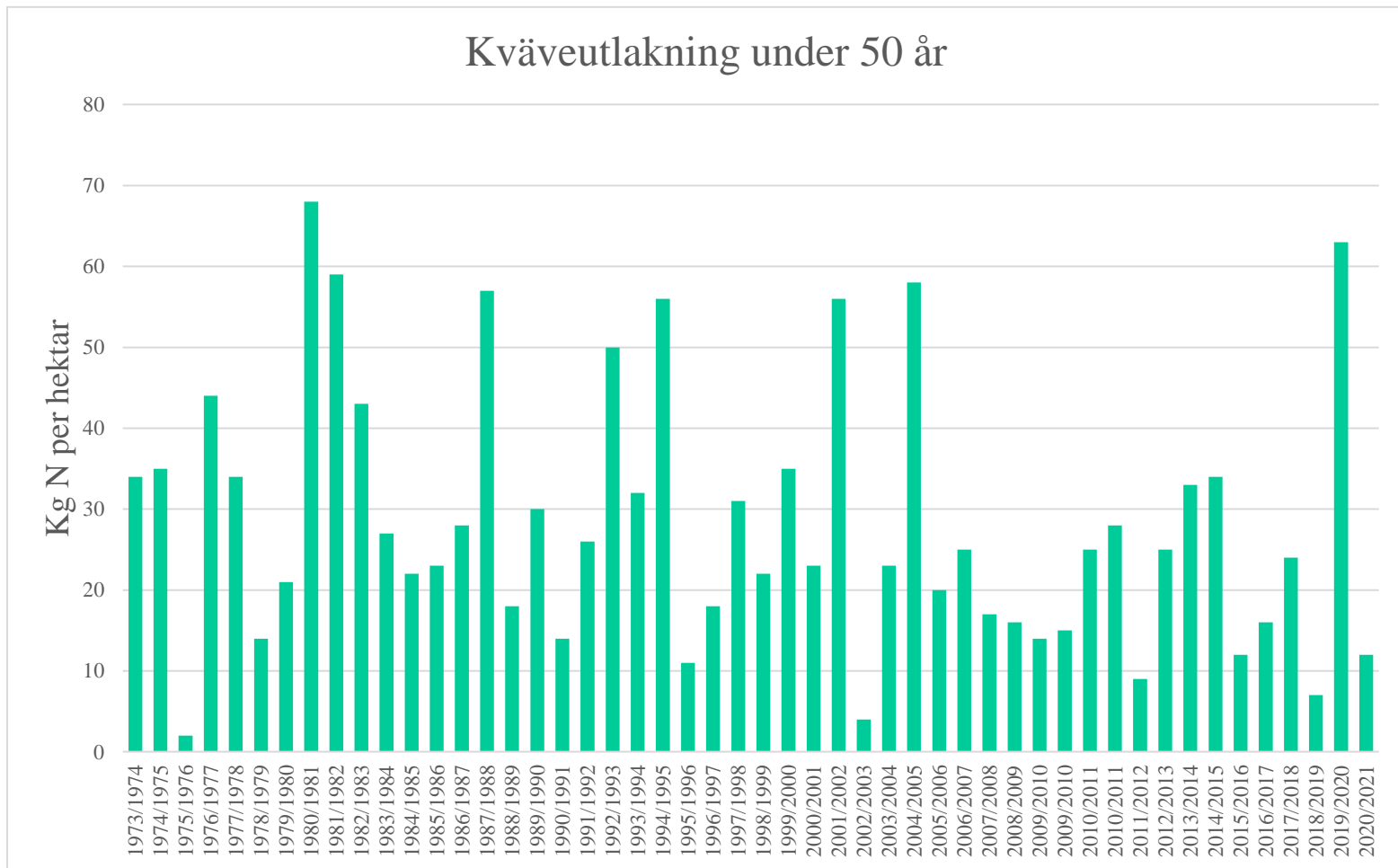

En 34 ha skånsk åker

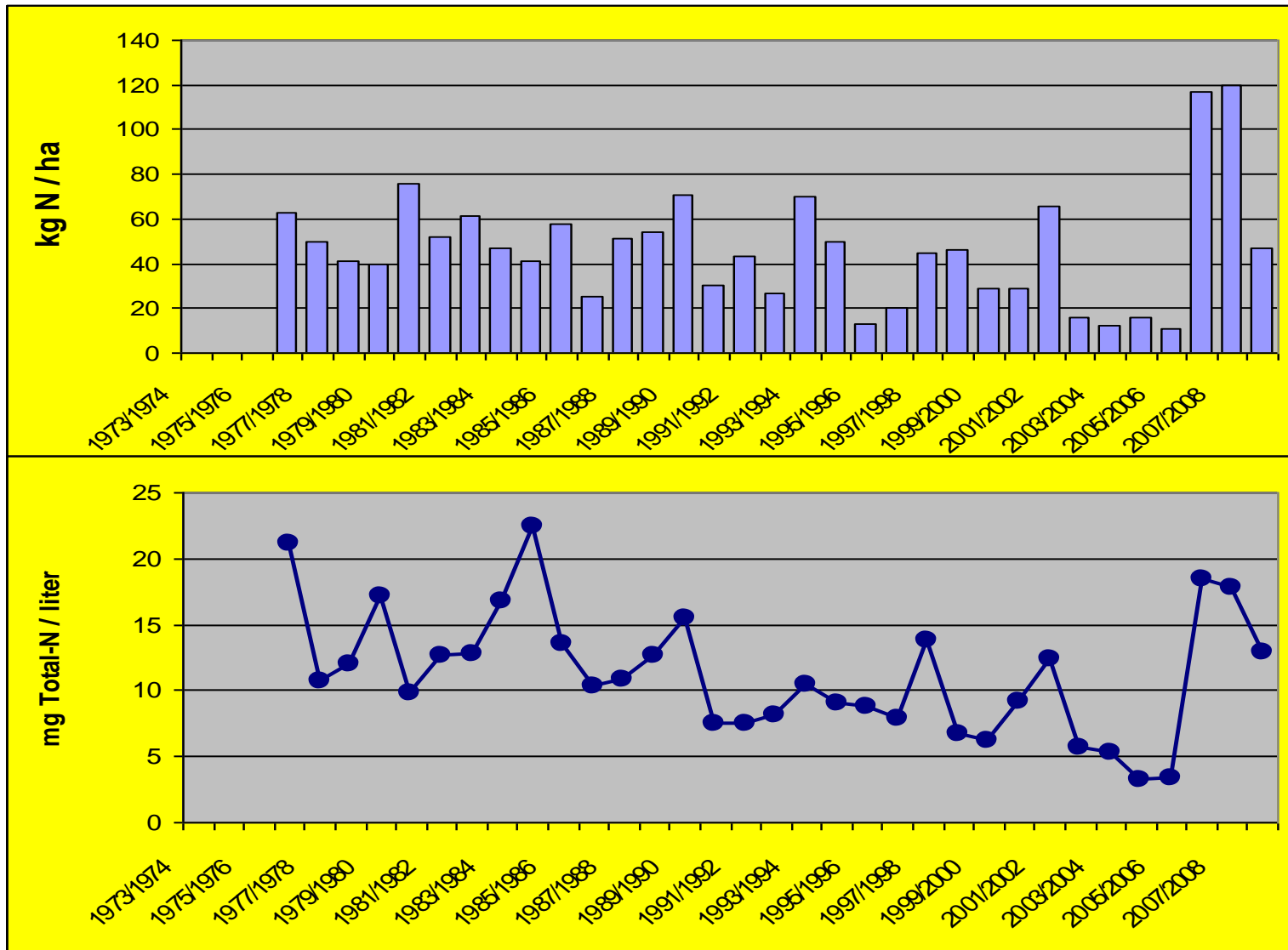

50 års kväveutlakning på ett fält på en växtodlingsgård i Skåne (*medel 29 N kg/ha*)

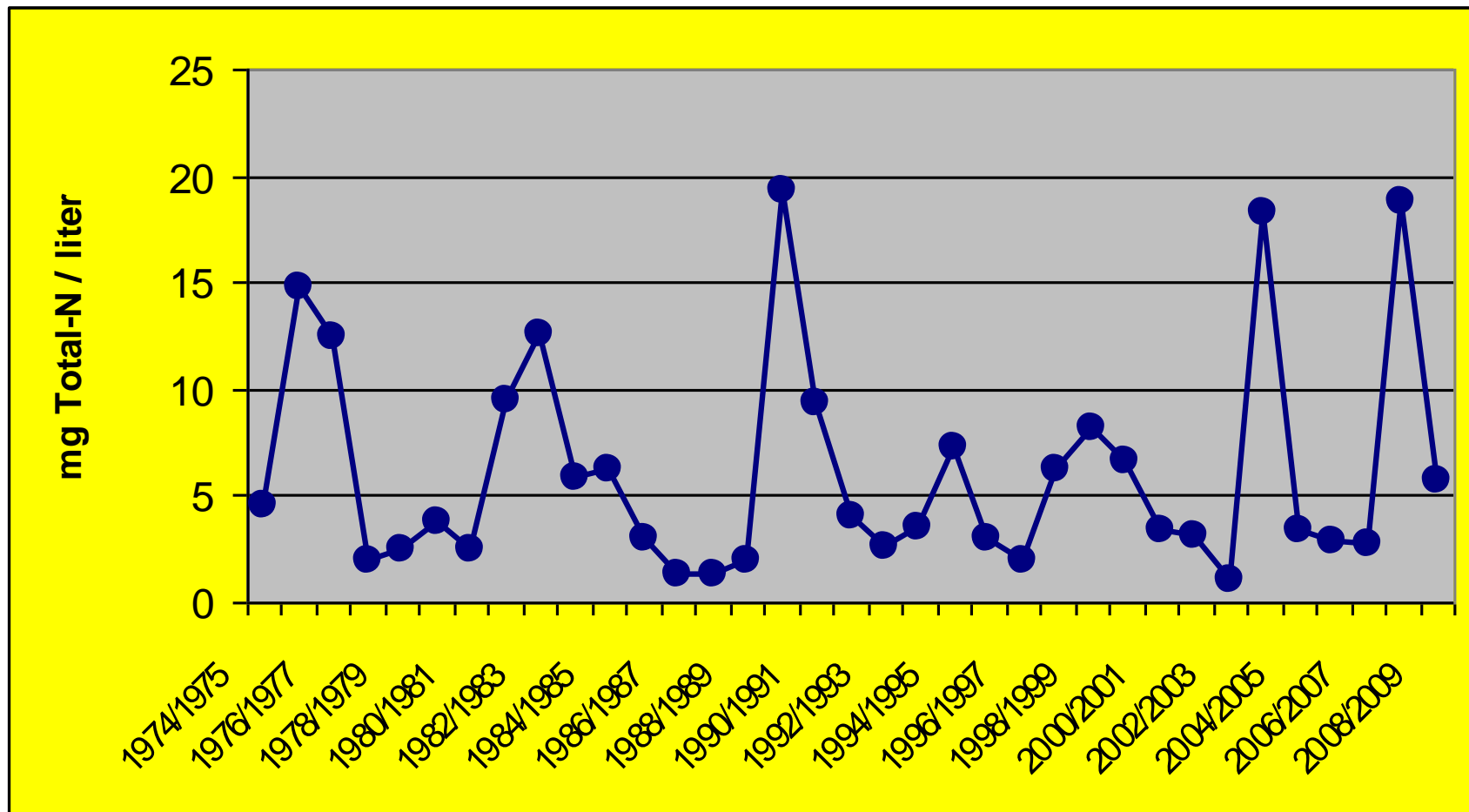
Källa: Avd. f. Vattenvård, SLU

33 års kväveutlakning på ett skifte på en djurgård i Halland

Källa: Avd. f. Vattenvård, SLU

Kvävehalt i dräneringsvattnet under 35 år på ett vanligt skifte hos en mjölkbonde i Sörmland

Källa: Avd. f. Vattenvård, SLU

greppa näringen

4. Kust och hav

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

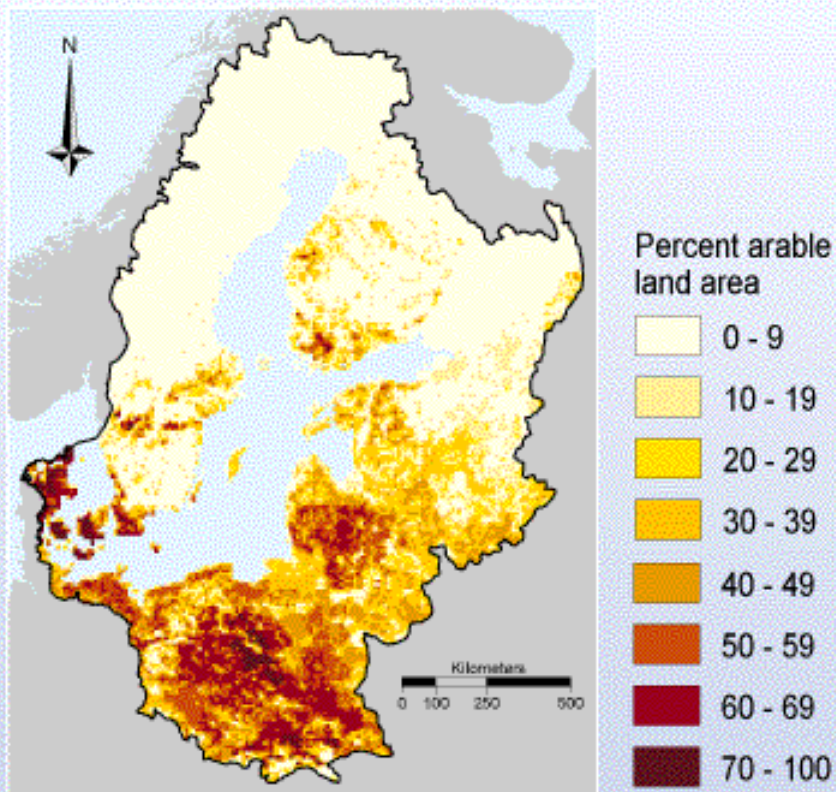
Flygfoto algbloomning

Landsort

Östersjöns avrinningsområde

Arable Land in the Baltic Sea Drainage Basin

Source : Sweitzer , Langaa and Folke, 1996.

Nordic Council

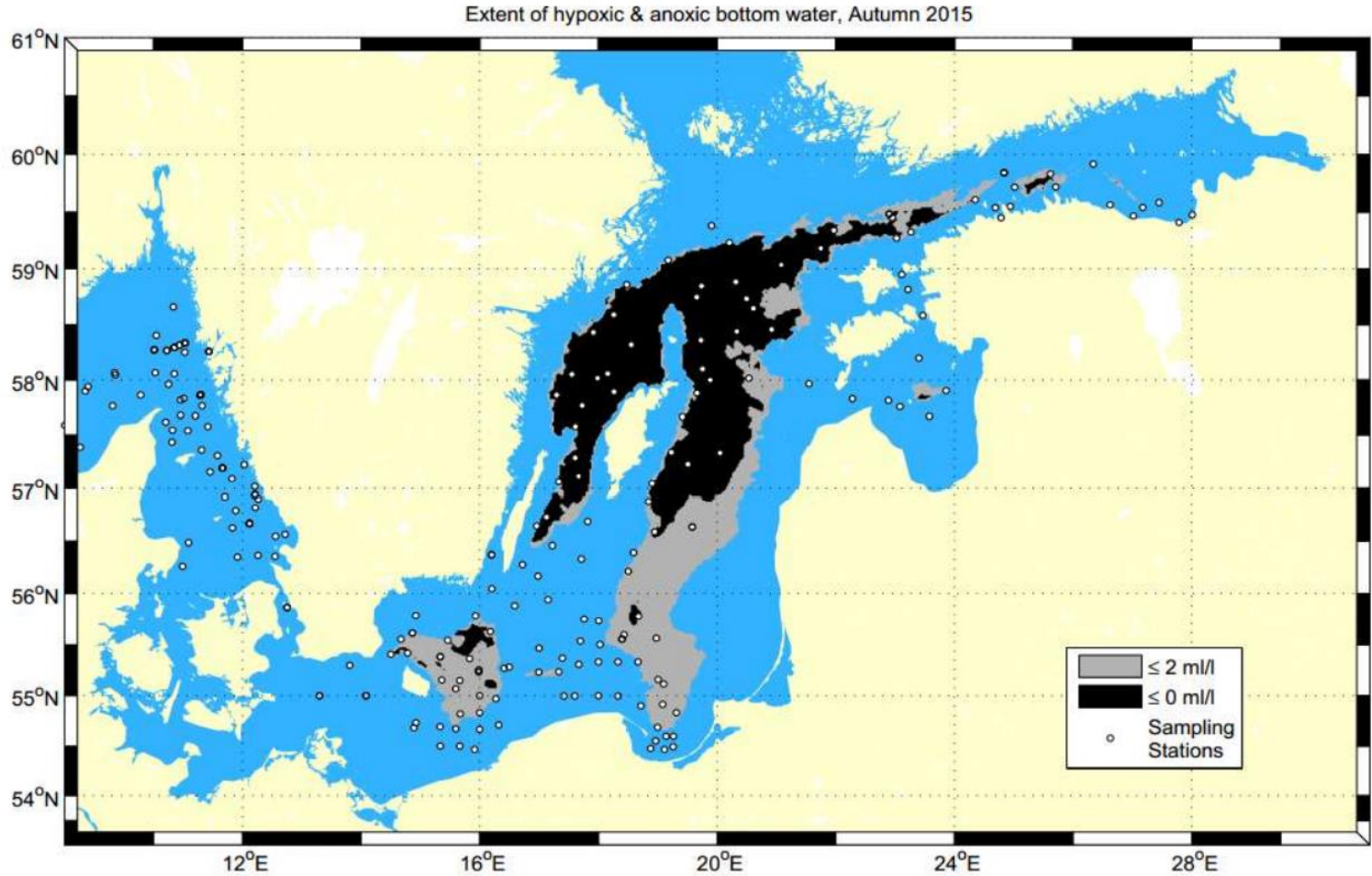

EUROPEAN
ENVIRONMENT
AGENCY

UNEP

Created:
November
2015

N och P-tillförseln till Östersjön under 150 år

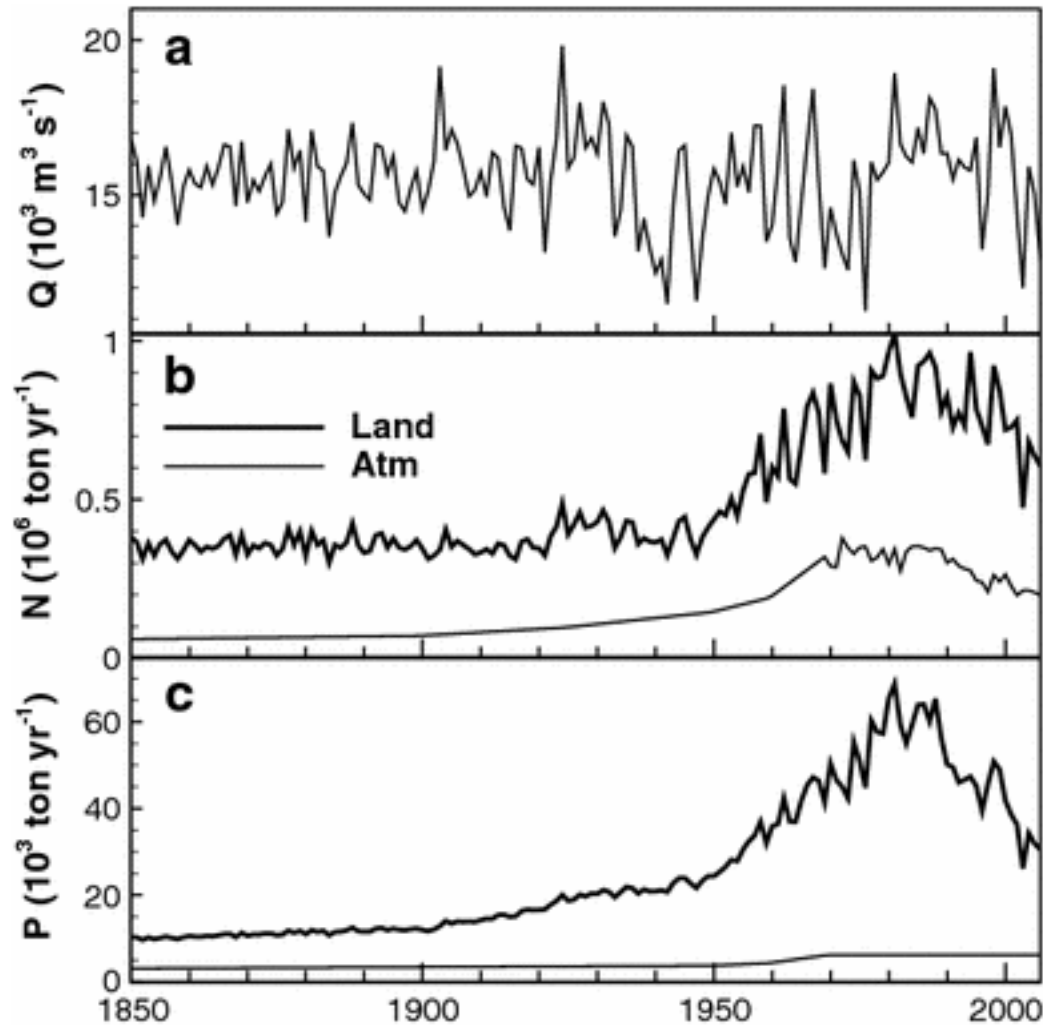

Fig. 2 Time series of annual average total river runoff (Q), nitrogen (N), and phosphorus (P) loads from land and atmosphere to the whole Baltic Sea. AMBIO A Journal of the Human Environment
© Royal Swedish Academy of Sciences 201210.1007/s13280-012-0318-x

Olika länders reduktionsbeting i Baltic Sea Action Plan (BSAP)

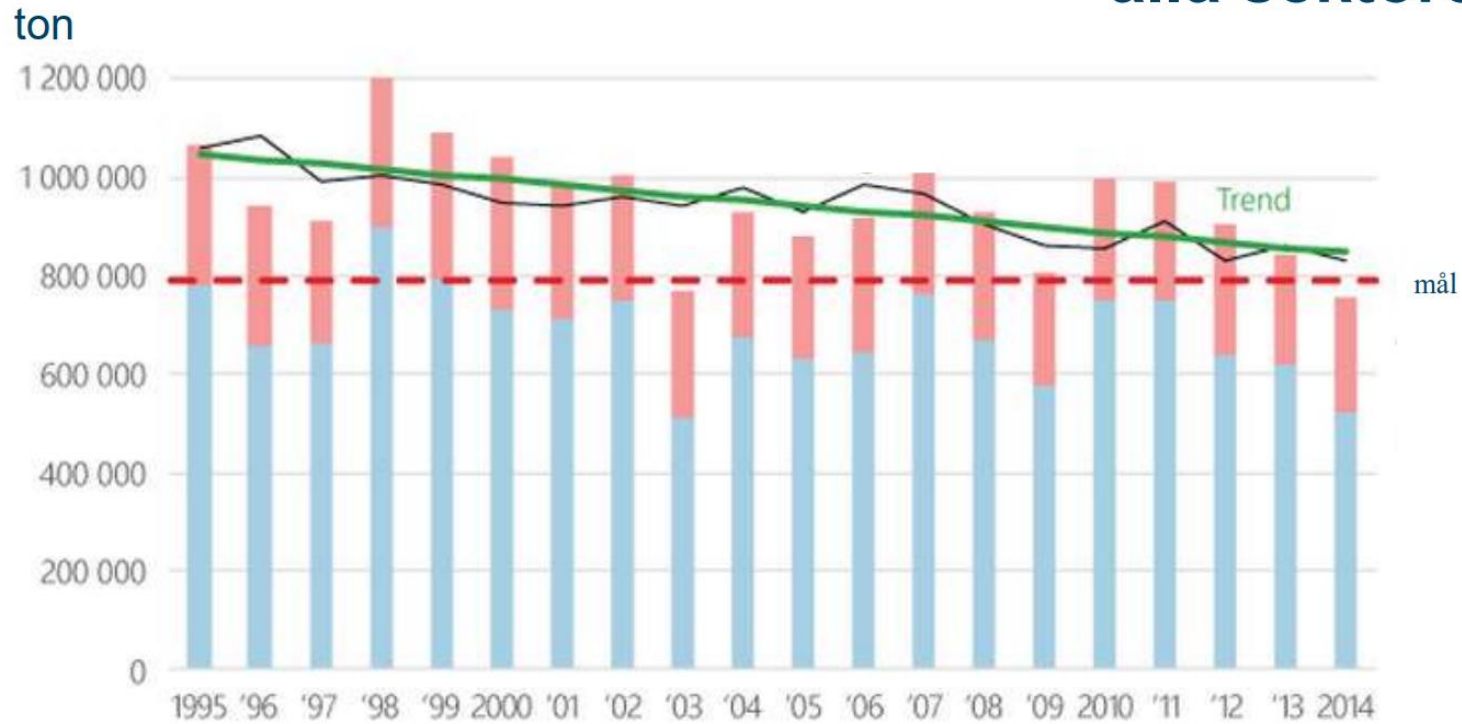
Land	Kväve, ton per år	Fosfor, ton per år
Danmark	2890	38
Estland	1800	320
Finland	2430 +600	330 +26
Tyskland	7170 +500	110 +60
Lettland	1670	220
Litauen	8970	1470
Polen	43160	7480
Ryssland	10380	3790
Sverige	9240	530

greppa näringen

Total kvävetillförsel till Östersjön 1995- 2014, alla sektorer

Atmosfärisk deposition

Tillförsel med floder

källa: HELCOM

Europeiska unionens flagga
Europeiska unionens flagga
Europeiska unionens flagga

greppa näringen

Total fosfortillförsel till Östersjön 1995- 2014, alla sektorer

ton

Atmosfärisk deposition

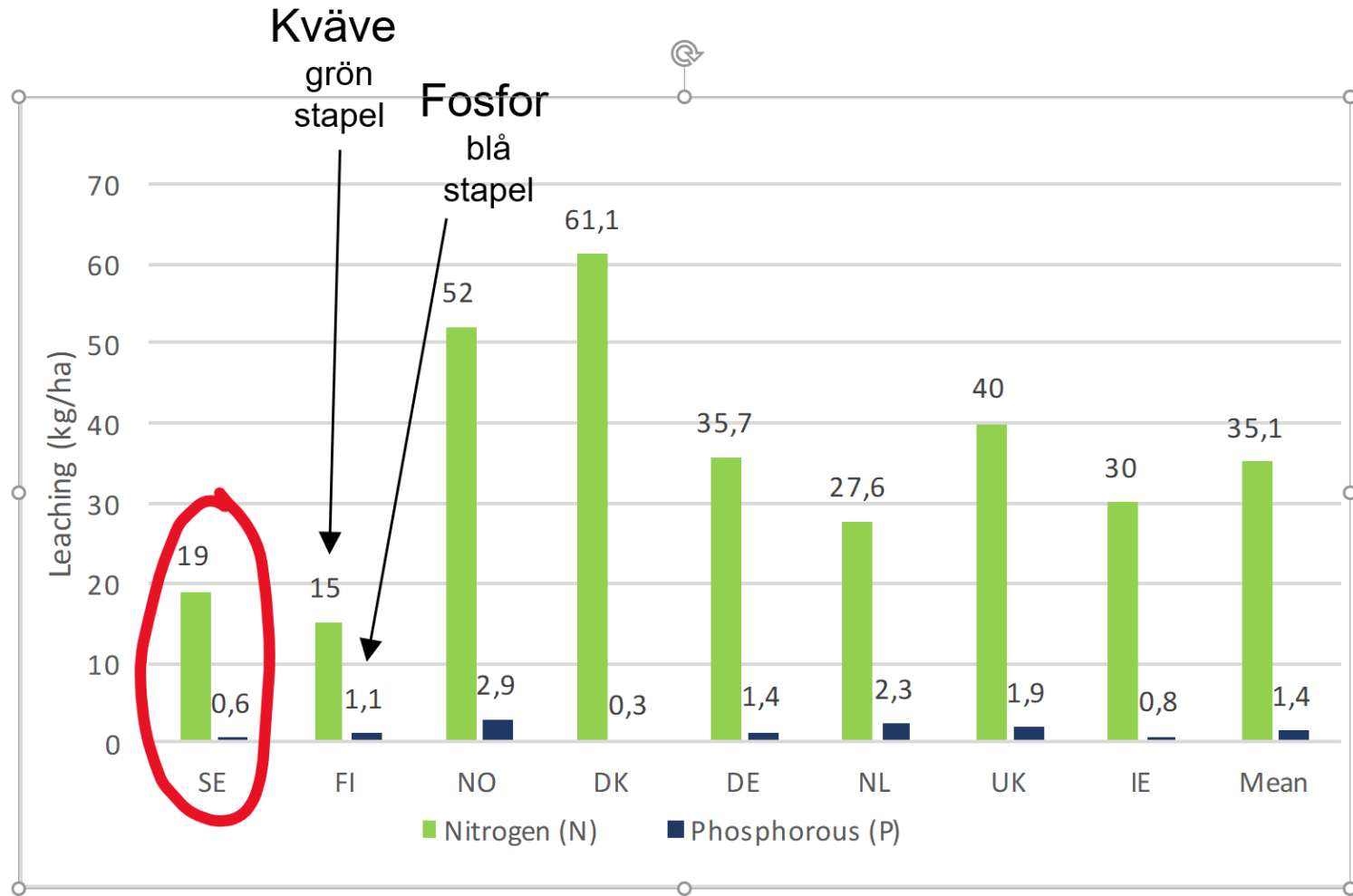
Tillförsel med floder

källa: HELCOM

Statens miljöförvaldning
Miljövårdsenheten
Miljövårdsenheten

Kväve- och fosforläckage från åkermark i några länder (medeltal)

Källa: Behaderovic, Danira (2018). *The environmental performance of Swedish food production – an analysis of Agri-environmental indicators*. Master thesis, Department of Soil and Environment. Swedish University of Agricultural Sciences, Uppsala.

Svåra problem med gödselhantering i Leningrads län

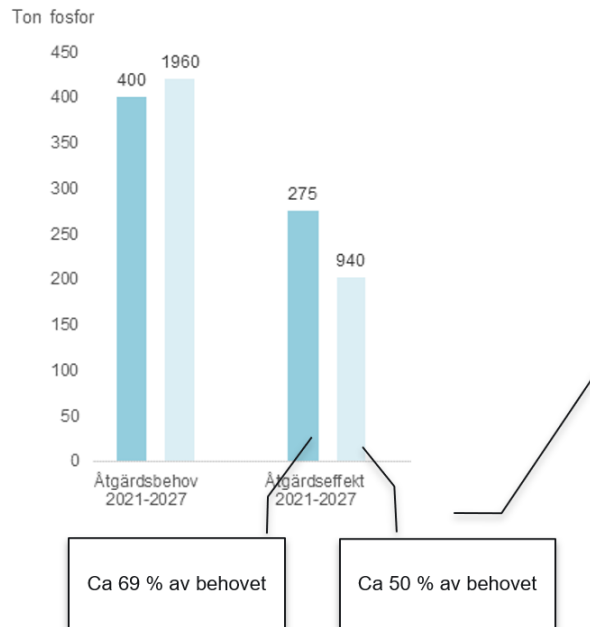

Påminnelse!
Fungerande
markavvattning
viktigt för höga
skördar och bra
utnyttjande av
växtnäring

Åtta åtgärder mest centrala för att nå målet *god ekologisk status* i EU:s vattendirektiv

Resultat

Prioriterade åtgärder

- Konventionella skyddszoner 3 900 hektar
- Anpassade skyddszoner 5 400 hektar
- Strukturkalkning 460 000 hektar
- Tvåstegsdiken 720 km
- Våtmarker 4 100 hektar
- Kalkfilterdiken 28 000 hektar

- Fånggrödor 120 000 hektar
- Vårbearbetning 130 000 hektar

Totalt: ca 750 000 hektar (exkl. 720 km tvåstegsdiken).

